

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 32.

V Ljubljani, v soboto 14. maja 1898.

Letnik III.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah ob 11. uri dopoldne. — **Naročnina** je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold. Vsaka številka stane 8 novč. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani, **Gradišče štev. 15.** Uradne ure od 10. do 12. dopoldne. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

Utrinki iz naše kranjske politike.

Preteklo soboto je imelo kranjsko Nemštvo zopet političen shod v kazini. Nastopali so to pot, kakor tudi popred vselej, složno vsi Nemci: glavarja nekdanje ustavoverne stranke na Kranjskem dr. Schaffer in dr. Suppan ter glavarja nemško-radikalne stranke profesor dr. Binder in Dzimski. Sklenilo se je, še nadalje bojevati se za občinski zastop ljubljanski in nastopiti proti Slovincem — gospodarski boj. Kakor poroča glasilo kranjskih Nemcev „Deutsche Stimmen“, bili so Nemci na tem shodu v vsakem oziru ne le bojeviti, ampak tudi soglasni, in vsi govorniki so želi oduševljeno pohvalo. Poslej menimo, da se bode z razločevanjem kranjskih Nemcev v dve frakciji tudi v predalih zmernege „Slov. Naroda“ nehalo. Vse kranjsko Nemštvo in Nemškutarstvo stoji v taboru nemških radikalcev, to je dejstvo katero se je vnovič izkazalo uprav s tem, da se „Konstitucionelno društvo“ spremeni v „Nemško društvo“.

Glede občinskih volitev za Ljubljano je jako zanimiva pripomnja dr. Suppana na tem shodu, češ pred tridesetimi leti so bili kranjski Nemci v sličnem položaju, kakor danes, kajti i takrat je bil prvi naskok na slovensko zastopstvo brezuspešen, a kmalu potem smo dobili občinsko upravo v Ljubljani v popolno oblast. Iz tega izreka dr. Suppana se da sklepati, da Nemci za trdno upajo na povrnitev lepih časov izza sedemdesetih let, ko je maloštevilna nemška klika s pomočjo vladnega zistema spremenila slovensko Kranjsko v nemško satrapijo. No, tisti časi se pa tako brž pač ne povrnejo, a te misli in želje dr. Suppana in drugih kazinotov so značilne, ker kažejo, do kakega viška je prikipela nemška okolost in agresivnost. Denar in industrija, z jedno besedo kapital je delal v 70. letih čudeže. Tudi sedaj igra kapital veliko

vlogo v gospodarskem in kulturnem boju — zlasti mi Slovenci čutimo to bridko — vender smelo trdimo, da na Kranjskem slovenski rod ne bode nikdar več prenašal Gesslerjevega klobuka, katerega hočejo kazinoti izpostaviti na ljubljanskem rotovžu.

Še jeden predlog z zadnjega shoda kazinotov je bil začilen in — umesten. Na predlog dr. Binderja sestavil se je odbor, ki bode čuval, da se varujejo Nemci pred slovenskim bojkotom. Kakor je ta predlog preširen in izzivalen — Slovenci namreč kar preplavljajo nemške prodajalne in nemške restavrate — vender ga pozdravljamo z veseljem, ker bode čim preje izzval odpor na slovenski strani proti nemškemu bojkotu, ki se praktično že nekaj let sem vrši po vsem Slovenskem.

Opetovano smo že pisali, kakšne nakane ima nemška „Südmarka“. To društvo ni nič drugega, kakor zveza Nemcev in Nemškutarjev, ki bojkotuje Slovence — in še več, to društvo odkupuje s privatnimi podporami in doneski iz javnih fondov, občinskih in deželnih, slovensko zemljo za nemške koloniste in dela na popolni propad našega naroda.

Bismark, oni ženijalni nemški nasilnik, ki je nebroj mladih, cvetočih žitij tiral v bojno smrt, oni krvavi junak, ki je z uvedenjem militarizma zakrivil mnogo ljudske bede v Evropi, on je tisti mož, ki je dal tudi našim Nemcem vzor, kako se tirajo narodi v duševno smrt, ko je za germanizacijo poznanjskih Poljakov izumil kolonizacijsko društvo, ki z milijoni ljudskega denarja podi poljsko ljudstvo s starih pradedovskih selišč v bedo in narodno smrt. Po vzorcu te Bismarkove akcije ustanovili so avstrijski Nemci svoja gospodarska bojna društva in jedno od teh je tudi „Südmarka“ s sedežem v Gradcu ter delokrogom po vseh slovenskih pokrajinah.

Društvo „Südmark“ je nekako legitimovano bojkotno sredstvo proti Slovincem, stoječe v službi velikonemške misli, in ker se čuje zadnji čas češče klic po samoobrambi proti temu nemškemu gospodarskemu pritisku, na, pa zašumi v ljubljanski kazini in nakujejo naklepe, snujejo odbore, ki naj bi preprečili, da se Slovenci ne osvobodijo gospodarskega tlačanstva — sovražnikov svoje narodne individualnosti. Velika je moč neslovenske birokracije v deželi, velika je moč nam sovražne nemške industrije in slednjič je tudi velika moč Kranjske hranilnice, ki iz svojega rezervnega zaklada, katerega je nabrala v večini delavna slovenska roka — trosi tisočake in tisočake v protislovenske germanizatorične namene. A večja je še ona sila, ki se pokaže na Kranjskem v solidarni moči slovenske zavesti na gospodarskem, socijalnem in kulturnem polju, in ta slovenska solidarnost pride gotovo, pride pa tem preje, čim bolj bodo kazinoti napenjali lok in izzivali potrpežljivo in pretoleantno slovensko ljudstvo. Vsak narod ima pravico do obstoja, in ako njegov obstoj spodkopujejo ljudje, ki žive od žuljev tega naroda, potem je samoobramba proti tem ljudem popolnoma naravna, opravičena in moralna, in niti sama cesarska vlada, za katero se hočejo skrivati kranjski Wolfjanci, ne more jim pomoči. Sicer pa se dosedaj kranjski Slovenci nismo še prav nič gospodarski organizovali in spimo kakor vojska kralja Matjaža, a krik in preširnost Wolfjancev vzbujajo zaspane bojne vrste, upajmo, da vzbudi kmalu celo Slovenijo.

Še dveh značilnih momentov izza zadnjega nemškega shoda ne smemo zamolčati, namreč, da neizogibni dr. Binder vodi bojkotno nemško organizacijo proti nam in da „Laib. Zeitung“ zavzema glede tega shoda, kakor tudi v obče v kranjski politiki nekako nejasno stališče.

Dr. Binder je nesebičen, delaven in požrtvovalen nemški agitator, to se mu mora pustiti, in

Osmo dete.

(Slika. Spisal Drag.)

Priprosta kmečka hiša.

Za štirivoglato javorjevo mizo sedi gospodar, mož kakih štiridesetih let, krepke in visoke postave. Medla svitloba od stropa viseče leščerbe, napolnjene z lanenim oljem, mu razsvetljuje rujavo, resno, golo obrbito lice, na katerem ni poznati, da bi njegovo dušo vznemirjale kake posebne misli. — Nemo gleda v mizo, ne meneč se za vpitje in žgolenje petorice svoje dece. Zivahno se otroci podijo po sobi, drug družemu nagajajo, zdaj se smejejo, zdaj jočejo. Dva ležita pa še pri peči na klopi.

Sedmero jih je, najstareja deklica je stara 9 let, drugi pa so vsi mlaji, največ jedno leto navskriž drug od družega, kakor piščalke v orgljah.

Ob peči sedi stara ženica, stara mati, ki ima dosti prestatih od te nedolžne družbe. Tonček ji pleza po kolenih v naročje, če je prav že tri leta star, pa se še vedno rad stari mamicici vseda v naročje, to pa ni vseč dveletni Franici, ki ga vedno vleče za hlače, jecljaje: „Doli pejd! ata, vite! Noče doli iti!“

„Le tiho bodi Franica“, tolaži jo stara mamica, lahno jo božkajoč po rudečem svežem

licu, „če boš pridna, bomo pa tebi dali fantka, ki ga sedaj-le botri prineso“.

„Pa ne, moj bo, moj bo“, oglesi se jih nakrat več družih. „Jelite, da bo moj?“ in vsuli so se vsi okrog stare ženice in jo vlekli za ruto, za predpasnik, obešali se ji na vrat, in ji razkuštravali bele lase izpod rujave volnene rute.

„Ali ne boste pri miru?“ oglesi se oče izza mize, „le počakajte, bom pa botrom rekel, da bodo fantka drugam nesli!“

Vrata se odpro, v sobo stopita boter in botra držeč v roki dobro zavito, z rudečim kovtrčkom pokrito novorojeno dete. Gospodarja lice se zjasni, ustnice se mu nategnejo malo na smeh in oči se mu vpro v malega sinčeka, ki je v povojih zavit tako sladko spal na rokah svoje botre. „No, kako ste ga krstili?“ vpraša oče došleca, dasi je že preje vedel, da mu bo Andrej ime, vprašal je samo zaradi tega, ker ni vedel, kako bi bil govor začel.

„Tako, kakor si rekel, za Andreja“, odgovori mu boter, stoječ sredi sobe.

Stara mamica se je znebila nadležnih otrok, ker ti so vsi nakrat skočili od nje, ko sta vstopila botra.

Vsuli so se krog botre vsi, od prvega do zadnjega in kričali: „Meni ga dajte! Moj je! Jeli-te ata, da bo moj?“

Botra se jim ni mogla ubraniti, skoraj bi ji bili Andrejčka iz rok potegnili. Pogovarjala jih je: „Saj bo tvoj, pa tvoj tudi, tebi bomo pa še enega prinesli“.

Položila je novorojenčka na mizo, in oče se je zadovoljno smehljač zagledal v svojega osmega potomca. Bratci in sestre pa so čepeli po klopi in na stoleh, manjši so zlezli na mizo, da so mogli videti svojega ljubeznivega malega bratca.

Stara mamica stopila je od peči, na šibkih nogah prišla je do mize gledat onega, ki bode ostalim sedmim pomagal nagajati ji. Suho nagubančeno lice se ji je pri pogledu na debelega, spečega Andrejčka zjasnilo in s tresočo roko ga je pobožala po mehkem licu.

Andrejček pa je neprenehoma spal, ne zmeneč se za svoje občudovalce in gledalce.

Otroci so se še vedno prepirali, čegav bo mali Andrejček in silili drug družega od mize, doklerga ni botra odnesla v drugo sobo mater.

Oče je prinesel na mizo bokal in prekaljeno svinjine. Trkali so ves večer novorojenemu sinu na zdravje.

Otroci so se vlegli spat. Stara mama je zadremala pri peči. Oče pa je zadovoljno nalil si še en kozarec na zdravje Andrejčkovo. Pregnal je skrbi, kako bode preživil osmo dete,

smelo, trdimo, da bi se nikdar nemška kranjska klika, sestojeca deloma iz birokracije, deloma iz plutokracije in nekaterih nemških obrtnikov in delavcev, ne dvigala na ofenzivo proti slovenski Ljubljani, da nima dr. Binderja in — Dzimskega v svoji sredi.

Misijonarja Wolfovega velikonemškega duha sta uprav ta dva moža, ki mislita v zaplenjenem nemškem šovinizmu, da se narodna moč in eksistenca slovenska ubija tako, kakor se ubijajo slabotni, neodločni vladni zistemi. Ne omenjali bi tega moža, ker je za probujo in delo našega naroda na Kranjskem koristen, ko bi se ne škandalizovalo in demoralizovalo s tem počenjanjem državno uradništvo. Zato pa vprašamo naravnost deželno vlado, ali po njenem naročilu in v njenem soglasju deluje dr. Binder kot prvi in najglasnejši „Macher“ pri nemških burših, turnarjih in südmarkovskem Sängerbundu. On, dr. Binder, je vedno zraven s svojo besedo in bodrilom, ako je v Ljubljani, na Jesenicah, v Domžalah in Pulju kakšen shod ali kaka pevska slavnost. Ko sta Schönerer in Wolf imela velikonemškoradikalni shod na Dunaju, ni brzojavljaj niti dr. Suppan, niti dr. Schaffer, niti Dzimski, pač pa profesor dr. Binder v imenu „der bedrängten Volksgenossen“.

In kake so veselice in shodi, katerim kaže dr. Binder svojo pozornost, priča nam preiskava, ki se je vršila proti jednemu uradniku kranjske industrijalne družbe, ki se je bil udeležil lanskega leta nekega slavja na Jesenicah. Damoklejev meč večletnega zapora zaradi veleizdajstva je visel nad glavo tega moža. Za enkrat je bil odnesel pete in posihmal bode bolj previden v izdajanju intimnih nemških slavnostij.

Dr. Binder snuje sedaj zopet nove naklepe proti slovenski Ljubljani. Občudujemo njegovo požrtvovalnost za velikonemško stvar in ob enem vprašamo sl. vlado, ali je v njenih intencijah, da se ta gospod na slovenskih tleh tako eksponuje? S tem vprašanjem nočemo škodovati gospodu profesorju ali ga ovajati, saj je itak vse njegovo delovanje in govorjenje popisano v nemških listih à la „Grazer Tagblatt“, vendar bi bili radi na jasnem, kaj reče k temu deželna vlada na Kranjskem. Ali se strinja s početjem profesorja dr. Binderja? Da, ali ne?

Jednako jasen odgovor želimo tudi glede uradnega lista „Laibacher Zeitung“. Ta list nosi na čelu cesarskega orla, ne plačuje časniškega kolka in bi naj bil nekako glasilo slučajnega vladnega zistema. Sedanje ministerstvo je več ali manj v nasprotstvu z obstrukcijo, katero uganjajo možje à la Wolf in Schönerer, in slovenski poslanci s Kranjskega so v večini, ki pokorno podpira vlado in brani ministre. List „Laibacher Zeitung“ pa obvešča občinstvo o shodih, na katerih imajo glavno besedo privrženci Wolfovega kulérja, o slovenskih političnih shodih pa ne črhne nikdar besedice. Ravno ta list odpiral je svoja inseratna predala za nemško volilno agitacijo pri občinskih volitvah, katera agitacija ni bila naperjena proti jedni slovenski stranki, pač pa proti slovenski Ljubljani. Ta list je bil tudi napačno informovan o volilnem shodu pri južnem kolodvoru, kjer so trčili krščanski socialisti in socialni demokratje, ter je zvalil krivdo zaradi nastalega tepeža, na krščanske socialiste, med tem ko je istina, da so bili izgrediv socialni demokratje krivi, a med vrstami se je kaj lahko brala simpatija za nemške socialne demokrate, zbrane pri južnem kolodvoru, da rešijo nemškega kandidata Poeka.

Sicer nas pa v obče malo briga, kaj piše „Laibacherica“, samo da bi bili na jasnem, čije glasilo je, ali slavne deželne vlade, ali tiskarja Bamberga, ali urednika Janušovskega pl. Višehradskega.

Dosedaj smo že čuli glas, da je vlada odgovorna za uradni del, in tiskar Bamberg pravi, da je odgovoren za tehnični del in inserate. Ostaja še pisani in izstriženi del. Kdo pa je za tendenco tega dela odgovoren?

Ali baron Hein, ali g. Bamberg? Urednik Janušovsky vendar nima tolike svobode, da bi streljal kozle še v političnem delu, prav kakor bi se njemu zljubilo. Gledališke kritike, kak je-senski ali spomladni „Stimmungsbild“, tistega

še sme zveržiti po svoje, v drugih stvareh pa je le pokorni sluga svojih gospodarjev. Zato je pa popolnoma opravičeno vprašanje: kdo je gospodar „Laibacher Zeitung-e“, kdo daje navodila za njeni pravec? Na to treba jasnega odgovora že iz usmiljenja do urednika Janušovskega, da ga poslej ne bodo jemali kritiki od slovenskih predstav v deželnem gledališču, ali da mu ne vzamejo poročevanja v mestni zbornici. Saj znabiti mož ni napačen in bi prav lahko pisal tudi v „Narodne Liste“, ali pa v „Slovenski List“, ker zna češki in slovenski in žurnalist je tudi.

Prosimo tedaj še enkrat jasnega odgovora: kdo gospodari z „Laibacherico“, čije glasilo je? Mi ljubimo jasnost in govorimo iz očí v očí, zato smo napisali te vrste na adresu pravih gospodarjev in ti — naj odgovarjajo.

Iz delegacij.

Dne 9. maja se je otvorila seja delegacij v Budapešti. Avstrijski in ogerski delegaciji je skupna vlada predložila proračun za l. 1899. Skupna potrebščina znaša 167,175.940 gld., pokritja je 2,797.558 gld., tedaj je čisti znesek potrebščine 164,378.382 gld., to je 10,869.502 gld. več, kakor za tekoče leto. Pokrila se bode ta svota z dohodki iz carine, ki znašajo 57,139.530 gld. in s kvotnimi doneski obeh državnih polovic v skupnem znesku 107,239.052 gld. Zunanje ministerstvo zahteva 4,142.200 gld., t. j. 129.300 gld. več, kot za letos, državno vojno ministerstvo zahteva 157,966.122 gld., t. j. 5,870.034 gld. več, kot za letos. Redna potrebščina za vojsko znaša 129,907.848 gld., izredna 11,217.014 gld., t. j. 3,510.034 gld. več, kot letos. Redna potrebščina za mornarico je 11,095.260 gld., t. j. 2,360.000 gld. več, in izredna 574.600 gld.

Najbolj se bodo pa davkoplačevalci ustrašili zahteve naknadnega kredita za l. 1897. in 1898., ki znaša ogromno svoto 30,100.000 gld. Vojna uprava opravičuje ta naknadni kredit s tem, da se je porabil denar za nabavo orožja in za utrdbe, ker je bil zaradi grško-turške vojne položaj negotov in je več vojske moralo biti pripravljene. Zato ni zadostoval kredit 7,500.000 gld. Treba bode novih bojnih ladij; jedna sama bode stala 5 milijonov gld., a za l. 1899. se je postavilo v proračun le 400.000 gld. Blokada Krete je stala Avstrijo 453.030 gld. Proračun za upravo Bosne in Hercegovine (19,496.780 gld.) kaže preostanka 52.470 gld.

Cesar, ki je vsprejel obe delegaciji v Budapešti, je izrekel obžalovanje, da evropske vele-vlasti niso mogle preprečiti vojne med Španijo in Ameriko. Avstrija bode varovala strogo nevtralnost, želeli je pa, da bi se kmalu nasprotstva poravnala in vojska končala. Glede oboroževanja je omenil cesar, da mora naša država iti vštric z drugimi državami, ki se silno oborožujejo.

Predsednik avstrijske delegacije je Poljak vitez Javorski. Nemški zastopniki so pod vodstvom barona Chlumeckega imeli skupno sejo in sklenili, da noben nemški delegat ne sprejme nikakega referata. Nemci hote tedaj zvaliti vso krivdo glede izdajanja milijonov za vojsko na Slovane, da bodo potem lože rohnili proti nam. Mi pa delamo vladi tlako na tlako s svojo srčno krvjo zato, da nas vlada s pomočjo Nemcev lože pritiska na steno. To je avstrijska pravica!

Minister vnanjih zadev grof Goluhovski je razložil razmere naše države do drugih, zlasti sosednjih držav. Omenil je tudi, da je trozveza trdna, in da je bilo z Rusijo nekoliko diferenc zaradi Krete, ki se bodo pa poravnale. Sploh se je držal Goluhovski v svojem govoru cesarjevih besed.

Izvirni dopisi.

Iz Litije, 8. maja. V našem, dosedaj v vsacem obziru mirnem trgu vre že nekaj časa sem. Tržani, kolikor jih je, stikajo glave skup, ugibljejo ter računijo in hudomušneži celo trdé, da so imeli o neki zadevi vže nad 20 sej, ne da bi bilo prišlo do kacega sklepa.

Gotovo si vže radoveden, dragi bralec, kaj neki beli našim tržanom glave. No, zadeva, ki jim je razdražila živce, ni malenkostna, tiče se gradnje novega poslopja za c. kr. urade v Litiji. Lastnik hiše, v kateri so nastanjeni c. kr. sodni uradi, odpovedal jim je prostore s 1. oktobrom 1898 in vsled tega je nastalo za Litijane pereče vprašanje, kam s sodnijo, kam z uradi? In vrh tega so začuli Litijani še vest, da se bode on-stran Litije, v bližnjem Gradcu, tik poslopja, koder je sedaj c. kr. okrajno glavarstvo, zidalo večje poslopje za davčni urad, koji ima dosedaj povsem nedostatne prostore. Vse to je prebudilo tržane naše iz dolgoletnega zimskega spanja, in ko jim je že, po domače rečeno, jela voda v grlo teči, zdramili so se in polastila se jih je nemirnost, zborovati so pričeli ter v deputacijah voziti se v Ljubljano, koder so hodili od Poncija do Pilata, trkajoč na razna vrata z obupnim klicem: „Rešite nas, gospôda, rešite nas!“ No, in gospodje so se jih usmilili, prišli so v Litijo ogledat si prostore v Litiji in v Gradcu; narekovalo in pisalo se je na vse strani, opisaval se zlasti prostor v trgu kot za gradnjo v vsacem oziru sposoben in še več družega. Veselja žarela so tržanom našim lica tisti dan in čul si le klice: „Jih že imamo urade, vse urade, hiša bo taka kot palača!“ In ras ta dan so bili Litijani tako pogumni in tako podjetni, kot še nikdar, vsaj jih je dičila do danes, odkar imajo urade v svoji sredini nastanjene, velika nebrižnost. Našim tržanom je skoro edino le uradništvo pripomoglo do gmotnega blagostanja, a vendar niso do danes ničesar storili za zboljšanje tu nastanjenih uradnikov; večina uradnikov se mora potikati v podstrešnih stanovanjih, v katere bi drugje niti delavec ne šel stanovat, zahteva se vrh tega visoka najemščina. Ako bi bila Litijanom kdaj resna volja, ohraniti si urade v svoji sredi, v trgu, zanimati bi se bili morali že davno za to vprašanje, zbuditi bi se bili morali že pred leti, ko jih je tujec rešil iz zagate, iz zimskega spanja, imeli bi lahko že davno, kar žele. Toda preidem naj sedaj k prostoru, koder hočejo brihtni naši tržani sezidati novo uradniško poslopje. — Litija se razprostira pod hribom, „Sitarjevec“ zvanim, kateri hrib je ves prevrtan in luknjav vsled prerovov, napravljenih po rudokopih. V votlinah se zbira voda in pred par leti, kot že večkrat preje, jel je hrib bruhati, ne ogenj, pač pa vodo, in malo je manjkalo, da ni vsa Litija splavala po Savi. In kdo ve, kdaj jame „Sitarjevec“ zopet bruhati! In ravno nasproti briba nahaja se imenovani prostor, kateri se je izbral za novo stavbo. V drugi vrsti pogreša litijski trg nad pol leta solčno svetlobo, a uradnikom, ki nad polovico svojega življenja prebijejo v uradnih prostorih, je gotovo želeli, da imajo prijazne, svetle sobe. Vsled navedenih razlogov so pa tudi poslopja v Litiji v toliki meri vlažna in nezdrava, da je joj! Ako le kratek čas v Litiji dežuje, nakupičenega je blata v trgu veliko. Kleti so za časa dežja polne vode in težko najdeš v trgu klet, ki bi bila proti navalu vode zavarovana. O snagi v našem trgu, o vzdrževanju javnih prostorov od strani občine ter o nočni razsvetljavi trga je bolje, da molčim. Prostor tedaj, odmenjen zgradnji novega poslopja za urade, je komaj sposoben.

Želeli bi bilo, da se zgradi novo poslopje na prostoru, ki je vsestranski odprt in ima dosti solca ter je zavarovan proti vodnim silam. Vse to naj blagovole upoštevati mero-dajni faktorji, preden izreko o stavbišču sodbo.

Politiški pregled.

Državni posl. vitez pl. Wiedersperg je umrl dne 8. maja na Dunaju za kapjo. Zastopal je češko veleposestvo v državnem zboru. Bil je uzornega slovanskega mišljenja.

Češki listi zahtevajo revizijo razmer med katoliško ljudsko stranko in drugimi strankami desnice. To res ne gre, da bi se posvetovali katoliški Nemci z liberalnimi Nemci o tem, kako bi pobili Slovane v narodnih vprašanjih. S takimi ljudmi ne more držati noben Slovan.

Važna razsodba. Na pritižbo Nemcev v Smihovu je razsodilo upravno sodišče, da občine nimajo pravice, deliti darov v narodne namene. S tem bodo nekoliko trpela naša narodna društva, a po drugi strani pa tudi Slovenci ne bomo nadlegovani po darežljivosti nemških in laških občin v nam nasprotne namene.

Nemci zopet vznemirjeni! Nemcem slaba vest ne da miru. Prepričani so, da vzdržujejo svojo prevlado le z višjo podporo. Zato so grozno v skrbeh, da niti naš cesar niti nemški cesar nista omenjala v prestolnih govorih trozveze. Bismarka in vse nemške svetnike kličejo na pomoč.

Črnogorski knez Nikolaj je s sinom Mirkom dne 11. t. m. obiskal bolgarskega kneza Ferdinanda v naši Opatiji. Sodi se, da je obisk političnega pomena. Knez Ferdinand je spremil kneza Nikolaja do Matulj, ko je odpotoval proti Dunaju in Londonu.

Vrbica, vojvoda črnogorski, je umrl v 63. letu svoje dobe v Banjaluki, zunaj svoje domovine.

Volitve na Francoskem. Dne 8. maja so bile volitve za francosko zbornico poslancev. Volilo se je 581 poslancev, kandidatov je bilo 2037, in sicer je prišlo v Parizu na jeden mandat šest kandidatov. Izvoljenih je bilo doslej 210 republikancev, 80 radikalcev, 32 radikalnih socialistov, 24 socialistov in 36 monarhistov. Največ so pridobili republikanci, kar je utrdilo stališče ministerskega predsednika Méline, ki je bil voljen v Remiremontu s 13.767. glasovi. Propal je glavar socijalnih demokratov Jaurès, katerega pa nameravajo sociji spraviti pod streho pri ožji volitvi v Parizu dne 22. maja. Ožjih volitev bo 180. Vodja antisemitov Drummont je bil izvoljen v Algieru.

Španjska kraljica se je že večkrat posvetovala s predsednikom senata, kateri ji je priporočal, da naj se ministerstvo preosnuje. Kraljica je v velikih skrbeh. Don Carlos, ki biva v Bruselju, je mnenja, da je padeč dinastije skoro gotov.

Ameriško-španjske vojne se vdeležuje tudi znatno število ameriških Slovanov. Že v predzadnji vojni so imeli svojo posebno stotnijo, ki se je hrabro bojevala za novo domovino.

Napad na grškega kralja Jurija. Dne 9. t. m. sta bila obglavljena Karditz in Georgis, ki sta bila nedolgo temu napadla grškega kralja, streljaje na istega, ko se je vračal s sprehoda v mesto.

Domače novice.

Knez nadškof dr. Missia se je dne 12. t. m. lepo poslovil od duhovnov ljubljanske škofije. Zbralo se je v škofijskem dvorcu blizu 100 duhovnikov. Škofa je pozdravil prošt dr. Klofutar. V ponedeljek zvečer se odpelje knez nadškof v Trst in potem v Gorico, kjer bode intronizovan dne 22. t. m. Želimo, da njegova Prevzvišenost prinese dušnega in političnega blagra našim zatiranim goriškim bratom.

Vsprejem novega knezoškofa ljubljanskega bode jako veličasten. Vnel se je za slovesen vsprejem župan Ivan Hribar, ki vodi vse priprave. Knezoškof dojde v Ljubljano prihodnji petek ob 1/2 12. uri s tržaškim vlakom. Ob cesti od kolodvora do škofovske palače bodo napravili špalir dijaki in člani društev. Pred škofijo bodo knezoškofa pozdravili načelniki korporacij in društev. Zvečer ob 9. uri prirede serenado in bakljado pevska in druga društva. Intronacija bode v nedeljo dne 22. t. m.

G. deželno sodnega svetnika Vencajza je sklenil shod zaupnikov katoliško-narodne stranke dne 12. t. m. priporočati kot kandidata za državni zbor na mesto odstopivšega poslanca dr. Šusteršiča. Volitev bode dne 6. junija.

„Slovenski List“ oproščen. Lansko jesen je bil tožil g. dr. Ivan Tavčar „Slovenski List“ pri okrajnem sodišču, češ da smo ga mi žalili na časti. Naš odgovorni urednik g. Breskvar je bil obsojen na 10 gld. globe. Pritožil se je g. Breskvar na deželno sodišče. Tu je pa dne 12. t. m. dr. Tavčar propal. Sodišče je iz-

reklo, da ni bil žaljen na časti. Naš list je zastopal g. dr. Krisper.

Osebnosti. Veleč. g. Anton Jaklič c. in kr. vojni kurat v Trstu, je povišan v I. razred. — Začetni mestni inženir g. Alojzij Ciuha je imenovan deželnim inženierjem. — Umrl je v Ljubljani bivši trgovec g. Friderik Soss. Materijalna zguba ob potresni katastrofi ga je tako prevzela, da mu je otemnel duh.

Za železnico Vrhnika-Ljubljana se bode slovesno zasadila v zemljo prva lopata dne 22. t. m. na Vrhniki.

Poslanca grof Coronini in dr. Gregorčič sta dobila od ministerstva koncepcijo in dovoljenje za ustanovitev društva na delnice za gradnjo vipavske železnice.

Zgradbo novega gimnazijskega poslopja v Ljubljani je prevzela tvrdka Supančič-Knez, ki kmalu prične z delom. Zgradba justičnega poslopja se je pa odložila, ker državni zbor ni sposoben za delo. Tako Nemeč burke uganja, slovenska Ljubljana je pa tepena!

Novi mostovi. Južna železnica bode še letos napravila na Barju pod Žalostno Goro dva nova železna mosta čez Ljubljano in istotako se naredi nov železen most čez Savo pri Poganku blizu Litije.

Dr. Wallner. Raznih čednih sredstev so se Nemci posluževali pri zadnjih občinskih volitvah ljubljanskih. Jako zanimiva je naslednja dogodbica. Na ljubljanski realki podučuje nemški suplent Wallner. Kot suplent ima mož v celilo pravico v tretjem razredu. A ker so Nemci večjo važnost pokladali na drugi razred, naznanil je Wallner na magistratu, da je doktor. Zlezal je tako v zapisnik volilcev drugega razreda. Mož je prišel volit v drugem razredu. Načelnik komisije ga je trikrat vprašal: Ali ste Vi doktor Wallner. Odgovor se je glasil: Da, jaz sem doktor Wallner? In vsprejela se je njegova glasovnica. Nato je pa načelnik komisije uradno vprašal ravnatelja na realki, če je suplent Wallner res doktor. Odgovor se je glasil: Wallner ni doktor. Stvar pojde svojo pot.

Socijalno-demokratski želodec. Ob zadnjih občinskih volitvah je neki „agitator“ v Hafnerjevi gostilni v Ljubljani povžil na mestu trinajst golažev. Značilno je to, da pogumni mož ni narodnjak, ampak socijalni demokrat, da se je pa vender okrepcal na račun narodne stranke, kar mu je gostilničar Lorbek seveda privoščil.

Kranjski Nemci hočejo na vsak način postati faktor, za katerega jih pripravljajo mlačnost narodnih voditeljev. Preteklo soboto so se zbrali v ljubljanski kazini v precejšnjem številu. Njihovo glasilo „Deutsche Stimmen“ zatrjujejo, da je izginil med njimi vsak razloček, da se čutijo le Nemce in da bode njihov „Constitutioneller Verein“ (načelnik dr. Schaffer) se prekrstil v „Deutscher Verein“. Sklenili so med „heilanjem“ tudi v bodoče samostojno se vdeleževati občinskih volitev. Profesor Binder, ki je stavil ta predlog, je točil v svojem poročilu o letošnjih občinskih volitvah solze, da s svojo agitacijo letos niso mogli vjeti kaj prida slovenskih volilcev. Učitelj Bersin je povedal, da je društvo podpiralo znatno 21 šol na Kranjskem. Največji donesek je dobila nemška šola v Travi. To šola, ki je prava deželna šola (!), znatno podpira nemški Berolin. Ta šola je dobra tvornica za ponemčevanje slovenskih otrok. — Zborovalci so se za vsestransko podporo seosebno lepo zahvalili Kranjski hranilnici in tvrdki Kleinmayr & Bamberg. Dzimsky je pohvalil nemške trgovce in obrtnike, ki se pri volitvah niso bali Slovencev, dasi od njih žive. Tako bodo delali tudi naprej! „Sl. Narod“ se pa še sedaj nadeja, da niso vsi Nemci jednaki in da se bodo poboljšali ter pravi, da se nič kaj ne more greti za to, da bi se ti nemški obrtniki in trgovci bojkotali. To smo ob tej izjavi Dzimskega morali pribiti, da se pokaže, kak duh še vedno veje po „Narodni tiskarni“. Miroljubnost Nemcev sedaj povdarjati je budalost, kakeršne je zmožen samo oče nemškoslovenske zveze. Na shodu je namreč dr. Binder pripoznaval, da bi bojkot škodoval Nemcem. Zato je ta nemški profesorček, ki vse sme, predlagal, naj si Nemci ustanove „Bürgerschutz“, ki bode pravno podpiral boj-

kotovanje. Ta nemški „Bürgerschutz“ bode po našem mnenju le pokazal slovenskemu občinstvu, kje naj kupuje, slovenski trgovci naj pa nemške organizacije ne prezro, ter naj nemudoma ustanove „Trgovsko zvezo“. Nemci bojkot proti Slovincem že faktično izvršujejo. — Dalje so se Nemci zahvalili svojim letošnjim kandidatom za mestni svet, seveda tudi socijalnemu demokratu Pocku. Dr. Suppan se je spominjal, da so Nemci pred tridesetimi leti stopili v boj, ko so bile baje slične razmere, da se jim je pa še le v treh letih posrečilo, zmagati Slovence pri volitvah v občinski svet ljubljanski. Zborovalci so zahtevali, da se na tukajšnjih nemških ljudskih šolah napravijo nemški ali vsaj dvojezični napis, ker jih slovenski preveč bodejo, pozablajo pa, da Slovenci v Mariboru, Celju, Celovcu itd. morajo trpeti samonemške napise. V odboru „Deutscher Verein“ bodo tile gospodje: prof. dr. Binder, prof. Gratzky, K. Leskovic, vitez Gariboldi, dr. Schaffer, vitez dr. Schöppl, dr. Suppan, Leo Suppantšitsch, Treun in Dzimski. Tako bodeta vlekla za jedno vrv nacijonalec Dzimski in liberalec Schaffer! Radovedni smo, kakšne očali si bode nataknil „Narodov“ šefredakter, da bode vender še našel razloček med Nemci.

Socijalni demokratje so imeli preteklo nedeljo v ljubljanski kazini ljudski shod. Na shod je prišel tudi dr. Krek, ki je sodruge tako zmešal, da so se med seboj razprli. Komisar je shod razpustil. Zanimivo je zopet to, da „Deutsche Stimmen“ obširno poročajo o tem shodu ter na vse kripnje hvalijo govore socijalnih demokratov, z navadnimi psocvkami pa hočejo ponižati izvrstne govore dr. Kreka, katerim so pritrjevali celo mnogi socijalni demokrati.

Tržaški Nemci so si ustanovili društvo s kolosalnim imenom „Verband Deutsche Strandwacht des Bundes der Germanen in Triest“. Sedaj bode pa Trst gotovo postal nemški, kajti društvo šteje že 20 članov!

„Akademično društvo „Slovenija“ na Dunaju“ nas prosi objaviti, da Slovenci, ki pojdejo na jubilejsko razstavo na Dunaj, morejo vprašati čitalnico „Slovenije“ (Dunaj, VIII. Lederergasse 20. I. 5). Slovenci, ki pridejo iz domovine v veliko, tuje mesto, se bodo gotovo radi posluževali tega prijaznega povabila, da bodo vsaj kje našli domače časnike in domačo družbo.

Prazgodovinske najdbe. V Šmartinu pri Kranju kopljejo poleg župne cerkve na njivi temelj za novo šolo. Zadeli so na prazgodovinsko grobišče. Našli so v 13. žganih grobovih pepel in pa kakega pol metra globoko črepine od črnih žarnic, 1 bronasto zapestnico, kos bronaste zalasnice, 2 bronasti fibuli, jedna je vozlasta in druga ločnasta, in nekaj kosov železnih zapestnic. Najdene starine je g. c. kr. konservator A. Koblar, ki je grobišče pregledal, pridobil za deželni muzej Rudolfinum. G. nadučitelj M. Bregant vestno pazi, da delavci pri kopanju najdenih starin ne končujejo. To grobišče doslej ni bilo znano, pač pa je pred leti g. Pečnik našel prazgodovinsko grobišče poleg mesta Kranja in ondi izkopal nekaj starin. Kaže se, da je bilo tudi Gorenjsko v prazgodovinski dobi precej obljudeno. Škoda le, da so doslej preiskovalci starih grobišč premalo pozornosti obračali na lepo gorenjsko stran.

Jutri v Šiško! Ciril in Metodova podružnica v Šiški priredi jutri ob 3. uri popoldne v družbi s „Šišensko čitalnico“ veselico ob 3. uri popoldne.

Poskušen samomor. Ferdinand Velser, pešec 87. polka v Celju, doma od sv. Roka pri Rogatcu, ustrelil se je dne 10. t. m. ob 1/2 7ih zvečer v desno stran prsij. K sreči je šla krogla tako plitvo, da je upati v kratkem okrevanja.

Družbe sv. Cirila in Metoda kava je pred nekaj dnevi izšla. Zaloga na drobno in debelo je pri Iv. Jebačin-u, trgovcu v Ljubljani. Slovenke! Zahtevajte v vseh prodajalnicah le to izborno domačo kavo!

V slovenski velikovski šoli, ki nosi po nosno ime „Narodna šola“, otroci izvrstno napredujejo. Nedavno so imeli učenci in učenke iz te šole prvo sv. obhajilo. Bilo jih je 30 in med

njimi je bila slepa revica, katero so naučile šolske sestre tudi plesti in so jej tako nekoliko olajšale žalostno osodo. Darovi za našo šolsko družbo že prinašajo lepe sadove.

Nemška prekanjenost. Pred kratkim so se izdali svinčniki v slovenskih barvah in z napisom: „J. F. Lyra Nr. 2.“ Kaj čudno, v slovenski obleki, pa pod nemškim klobukom! Izdajatelj je namreč neki Johann Froescheis. In kaj pa stori ta Nemec s „profitom“? — „Südmarki“ ga daje. Slovenci, naročajte si raje svinčnike družbe sv. Cirila in Metoda!

Španjsko-ameriška vojna dela preglavice slovenskim časnikarjem. Nekateri listi pišejo „španjski“, drugi „španski“, nekateri „ameriški“ in „američanski“ drugi „amerikanski“, nekateri „Američani“, drugi „Amerikani“ in tretji „Amerikanci“, nekateri „vojna“ (Krieg) in „vojska“ (Heer), drugi rabijo za oba pojma besedo vojska. Kdo bo zmagal?

Najnovejše vesti.

Ljubljanske kazinske demonstracije pred sodiščem. Včeraj pričela se je pred tukajšnjim dež. sodiščem razprava proti 18. obtožencem v veliki porotni dvorani. Sodnemu dvoru predseduje c. kr. dež. sod. svet. Martinak s predsedniki c. kr. dež. sod. svetnikoma Vencajz in Wagner in sod. pristavom dr. Počekom. Drž. pravdnštvo pa zastopa nadsvetnik Pajk. Ob mizah zagovornikov sedé gg. odvetniki dr. Krisper, dr. Papež, dr. Pirc, notar Plantan, dr. Šusteršič, dr. Tavčar, in dr. Tekavčič. Zaslišani bili so vsi obtoženci in nebroj prič, med njimi čela vrsta redarjev. Razprava trajala je dopoldne čez 12. uro, popoldne pa do 7. ure zvečer, na kar se je obravnavanje prelozilo na danes in bode trajalo do poznega večera. — Zanimanje je splošno, kar je pokazalo pred vsem številno občinstvo, ki je prisostvovalo velezanimivi razpravi. Natančneje prinesemo o celi obravnavi posebej izvorno poročilo.

Na čast novemu knezoškofu dr. Jegliču. prirede pevška društva ljubljanska sijajno bakljado in serenado dne 20. t. m., in to so društva: „Ljubljana“, „Slavec“, „Trgovsko pevsko društvo“ in „Zvon“. Ob neugodnem vremenu vrši se bakljada drugi dan. Zbirališče je „Narodni Dom“, od koder odkorakajo vsa društva pred knezoškofijsko palačo. Pele se bodo naslednje pesmi: Hajdrihova „Jadransko morje“, diriguje pevovodja g. dr. A. Kapus; Vilharjeva „Naša zvezda“, diriguje pevovodja g. prof. Gerbič, solo poje g. Pavšek; dr. B. Ipavčeva „Domovini“, diriguje pevovodja g. Benišek, solo poje g. Meden in g. Pucihar. Bakljonosci bodo sami ljubljanski meščani. Bakljade se udeleži tudi vojaška godba, katera bode svirala dva komada pred knezoškofijsko palačo. Vsa pevška društva bodo imela zadnje skupno skušnjo v sredo dne 17. t. m. ob 1/2 9. uri zvečer v Sokolovi dvorani. Omeniti je treba, da društva pojó vse tri pesmi skupno, da torej v skupnem zboru nastopi nad 160 pevcev.

Španjsko-ameriška vojna.

Po dolgem čakanju je vendar prišlo nekoliko bolj natančnih poročil o boju pred Manilo. Španjski glavni kapitan Augusti je sporočil v Madrid: „Sovražnik je vzel Kavite in je razdejaval arzenal. Ameriško brodovje nadaljuje blokadu. Konzuli so prosili Američane, naj ne bombardujejo Manile, dokler ne ukažem jaz streljati na ameriške ladije. Ker so pa iste tako daleč proč, da jih naši strelji ne dosežejo, ne moremo na nje streljati, dokler se ne približajo. Od našega razdejanega brodovja se je včeraj vrnilo 1000 pomorščakov, izgubili smo 618 mož“. Ameriški poveljnik contre-admiral Dewey pa poroča, da so se španjske ladije dobro držale, da pa vendar nimajo Američani skoro nobene škode. Španjskih ladij je bilo pred Manilo uničenih deset. Američani so imeli ladije, ki so se bolj brzo premikale, njih topovi so bili večji in so nesli krogle tako daleč, da se jim španjske ladije še prav približati in jih pri streljanju s svojimi krogli še doseči niso mogle. Manila

se še ni podala, Dewey jo hoče izstradati. Na Filipinah po deželi je anarhija.

Na Španjskem so nemiri, ker nedostaje kruha. V Bazi, Cordovi in Vallolidu, v Andaluziji, Gibraltarju in v štirih katalonskih pokrajinah se je razglasil obsedni stan. V Linaresu so uporniki streljali z revolverji na orožnike, kateri so se morali umakniti. Ubitih je bilo 12 oseb in 15 težko ranjenih. Upore prirejajo socialni demokrati. Don Carlos je ukazal, izključiti iz stranke karlistov vse one, ki so se udeležili socialističnih izgrediv. Ministerstvo se maje.

Ameriško brodovje je odplulo izpred Kube. O španjskem kapverdiskem brodovju se še ne ve, kje je; najbrže se je vrnilo proti Kadiksu.

Manjša praska med španjskimi in ameriški torpedovkami je bila dne 11. t. m. pri Cardenasu. Američani so bili odgnani od mesta in tako prvokrat poraženi.

Ameriške ladije so začele bombardovati San Juan, glavno mesto na otoku Portoriki, dne 11. t. m. pod poveljstvom admirala Sampsona. Kanonada je trajala 2 uri in pol. Dve španjski ladiji sta baje končani, a mesto ni trpelo škode. Razrušila se je samo utrdba Moro. Na tisoče prebivalcev glavnega mesta s konzuli je zbežalo proti sredini otoka. Američanske ladije so se vrnile precej poškodovane. Španjsko brodovje baje jadra proti Portoriki.

Nemiri v Italiji.

Blažena Italija je nemirna, ker je lačna. Polento zahteva in — revolucijo. Nič ni pomagalo, da se je odpravila carina na žito, kar dokazuje, da nauki rudečkarjev gredo v klasje. Velik punt je bil zadnje soboto nastal v Milanu. Mnogo puntarjev, ki so bili napravili po ulicah barikade, so vojaki postrelili in ranili. Kralj je razglasil v Milanu obsedni stan. Ker so bili tiskarski delavci napravili štrajk, se je proklamacija obsednega stana razglasila z lepaki še-le pozno po noči. Velik del mesta je bil v temi, ker je bila poškodovana električna razsvetljava. Vojaki so zasedli vse dele mesta, zlasti kolo-dvore. Ustajniki so zadržali nekatere vlake, ker so mislili, da vozijo vojake. Oblastva so razpustila socialistična in republikanska društva. General Bava je sporočil ministerskemu predsedniku v Rim, da je bil najhujši vpor pri Tičinskih vratih. Zaprli so poslanca de Andreio, več urednikov pri listih „Secolo“ in „Italia del popolo“ in obema listoma so ustavili izdajanje. Poklicani so pod orožje rezervisti iz 1873. in 1874. leta. Nemiri so bili tudi v Monzi in po drugih italijanskih mestih. Vlada se boji, da bodo začeli štrajkati civilni železničarji, zato je poklicala v službo železničarje-vojake, skupaj okoli 3000 mož. Častniki nadzorujejo postaje. — Na sled je prišla vlada dobro organizovani nihilistiški zaroti, dobila je v roko mnogo pisem, ki ji ovajajo ves načrt nihilistov. Nameravali so dne 10. t. m. oklicati „komuno“. Na švicarsko mejo je poslala vlada vojaštvo na stražo, ker hoče iz Švice vlomiti v Italijo tisoč italijanskih nihilistov. V Bernu je 400 italijanskih delavcev letalo po mestu z rudečo zastavo. Rudečkarji v Švici in na Angeškem so v tesni zvezi z italijanskimi uporniki in jim pošiljajo denarja. Švicarska vlada namerava skrócić svobodo glede izdajanja puntarskih proklamacij. V Milanu so zaprli 700 oseb in nad tisoč je bilo ubitih in ranjenih. Časniki nič več ne izhajajo, ker nimajo papirja. Vlada razglašá, da je revolucija udušena.

Društva.

„Izvestja Muzejskega društva za Kranjsko“. Urejuje A. Koblar. Letnik VIII Sešitek I. Vsebina: 1. A. Globočnik pl. Sorodolski: K petdesetletnici slovenske narodne zavednosti. 2. Fr. Šmid: Drobiž iz admontskega arhiva. 3. I. Vrhovec: Rožnik in cerkev na Rožniku. Mali zapiski: I. Vrhovnik: Marijina znamenja mej Ljubljano in Poljem. **Shod v Kranju.** Opozarjamo gg. obrtnike v Kranju, da se shod „Obrtne zveze za Kranjsko“ prične jutri v nedeljo 15. t. m. točno ob 3. uri popoldne v gostilniških prostorih g. Petra Mayerja ml.

Slovensko zidarsko in tesarsko društvo v Ljubljani je priredilo preteklo nedeljo lepo veselico na Koslerjevem vrtu. Vdeležba je bila precejšnja, vendar bi to procvitajoče društvo zaslužilo še večjega ozira od strani občinstva. Značilno je, da je na tej veselici slovenskih delavcev zopet nedostajalo znanih narodnih prvakov. Pevski zbor viške čitalnice, ki broji nad 40 pevcev, je pod vodstvom kapelnika slovenske opere g. Beniška pokazal, da ima v sebi mnogo čvrstih grl. Vojaška godba je bila skrajno lena ter ni igrala nobene slovanske pesmi. Ali je res vojaške godbe naloga, prezirati slovenski živelj?

Izredni občni zbor. Pevsko društvo „Slavec“ ima v torek dne 17. t. m. izredni občni zbor, ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih v „Narodnem Domu“, v naslednim vsporedom: 1. Premenba društvenih pravil, 2. Raznoterosti. Posebna vabila se ne razpošiljajo. Odbor.

Shod v Ljubljani bode prihodnje nedeljo dne 22. t. m. priredilo „Slovensko katoliško delavsko društvo“. Na shodu bode poročal državni poslanec č. g. dr. Krek. Zborovališče se o pravem času naznani.

Veselica na korist krščanskosocialni zastavi bode v nedeljo 22. t. m. ob 1/2 8. zvečer v veliki dvorani „Katoliškega Doma“. Nastopi prvokrat novi pevski zbor slovenskih pevcev. Slavnostni govor. Društveniki „Katoliškega društva za mladeniče“ predstavljali bodo prvokrat zanimiv igrokaz „Sinovo maščevanje“. „Zvezin“ tamburaški zbor bode pod znanim spretnim vodstvom g. Iv. Železnikarja nastopil z novimi točkami. Čuli bodemo tudi dobro izvežban kvartet mladeniškega društva. Za prosto zabavo ima odbor „Zveze“ za vdeležnike pripravljeno prijetno presenečenje. Sedeži po 50, 40 in 30 kr. se bodo dobivali od ponedeljka naprej v Štefotovi prodajalnici pred škofijo in v prodajalnici g. Speila v „Kat. Domu“. Vstopnice za stojišča po 10 kr. se bodo prodajale še-le zvečer pri blagajnici.

Pevsko društvo „Slavec“ priredi dne 12. junija t. l. veliko vrtno veselico pri Koslerju s posebno izbranim vsporedom.

Mizarska zadruga se je ustanovila po prizadevanju g. dr. H. Tume dne 8. t. m. v Solkanu pod imenom „Zadruga prodajalnice mizarjev v Gorici vpisana zadruga z neomejenim jamstvom“. Vstopnina je 6 gld., glavnica pa znaša 150 gld., ki se lahko vloži, ali vsa nankrat in se potem obrestuje zadrugnikom po 6%, ali pa se vlaga polagoma po 1 gld. na teden. V zadrugo se sprejemajo mizarji, mizarški pomočniki in tesarji. To je zopet nova lepa mladika na krasnem drevescu, ki se imenuje „Trgovsko obrtno pospeševalno društvo“. — Čujemo, da se tudi v ljubljanskih trgovskih krogih nekaj giblje. Ali bodo naši obrtniki še dolgo dremali in smrčé stokali?

Izlet na Šmarno Goro in Šent Vid, kate-rega je v nedeljo dne 1. maja priredila „Slovenska krščanskosocialna zveza“, je pričal o veliki krščanskosocialni moči med nami. Na Šmarni Gori je bilo nad 1000 izletnikov. Sv. mašo in prekrasen govor je imel č. g. Luka Smolnikar. Ogromno ljudstva je bilo popoldne na javnem krščanskosocialnem shodu v Šent Vidu. Navdušeno je govoril gosp. Gostinčar. S krepkimi „živio“-klici sta bili vsprejeti resoluciji za slovensko vseučilišče v Ljubljani in za obrtna sodišča. Na veliki ljudski veselici, ki se je vršila na vrtu g. Cirmana, se je trlo ljudstva. Zvezini tamburaši so s svojim udarjanjem pod vodstvom g. Železnikarja pokazali redko spretnost. Upravičeno zanimanje pa je vzbujal šentviški mešani zbor, ki je to pot prvokrat nastopil v številu 40 grl! Vsi pevci in pevke so učenci g. nadučitelja J. Žirovnika in pripoznati se mora, da je g. Žirovnik svoje učence tako izbrusil, da je šentviški mešani zbor jeden prvih na Slovenskem. Čula se je splošna želja, da bi ta odlični zbor skoro čuli tudi v Ljubljani. Omeniti moramo še govora pesnika g. Hribarja, ki je priporočal domačih zdravil, če hočemo zaceliti rane svojega ljudstva. Bil je to lep dan za krščanske socialce, dan, kakeršnih bo še mnogo, če bode delo tako, kakeršno je bilo doslej.

560.111 gld. 80 kr. prometa sta imeli „Goriška ljudska posojilnica“ (gld. 383.868 69) in „Trgovsko-obrtna zadruga“ (gld. 176.243 11) v Gorici v dobi od 1. jan., oziroma od 1. dec. 1. l. do 30. aprila t. l. To je velikanski uspeh, ako pomislimo, da so k temu prometu pripomogli le denarji našega srednjega in nižjega ljudstva, namreč posestniki, trgovci in obrtniki! Bogataši hodijo še vedno — svoja pota!

Zborovanje sadjerejcev v Novem Mestu. Kmetijska podružnica novomeška priredi v četrtek po binkošnih t. j. dne 2. junija t. l. shod sadjerejcev, pri katerem se bodo razpravljala vsa vprašanja, tičeča se povzdige sadjarstva na Dolenjskem, zlasti pa vprašanja, kateri kraji po Dolenjskem so posebno pripravi za pridelovanje sadja, kako bi bilo po teh krajih pospeševati in razširiti sadjerejo in katere vrste sadja kaže v veliki meri zasajati, da se povzdigne sadna kupčija in postane sadjereja bolj dobičkonosna. — Vabimo s tem vse naše veščake in vnete sadjerejce, da na podlagi dosedanjih izkušenj in z ozirom na sadno trgovino prouče ta vprašanje in se mnogoštevilno udeleže zborovanja, važnega za prospeh domačega sadjarstva.

Družbi sv. Cirila in Metoda je izredno požrtvovalni rodoljub g. veletržec Iv. Perdan do sedaj daroval 1000 gld. povodom svoje kupčije z vžigalicami „Družbe sv. Cirila in Metoda“. Bode naj torej vsem slovenskim krogom priporočen tudi za prihodnje.

Pevsko društvo „Glas“ v Sodražici name-rava dati blagosloviti binkoštni ponedeljek na slovesen način svojo zastavo. Kumovanje za stavi je blagovolila prevzeti blagorodna gospa Albina Višnikar, soproga g. svetnika ter dežel-nega polanca, in blagoslovil jo bode velečastiti gospod dekan ribniški. Pri tej priliki priredi pevsko društvo večjo slavnost s sodelovanjem godbe. Slavnost bode trajala ves dan in se nje natančni vspeh priobči v kratkem.

Mestna hranilnica v Novem Mestu. V mesecu aprilu 1898 je 171 strank vložilo 29.900 K. 97 h., 111 strank vzdignilo 27.529 K. 45 h., torej več vložilo 2.371 K. 52 h.; posojil se je izplačalo 35.470 K. 52 h.

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu aprilu 1898 je 126 strank vložilo 45.642 gld. 22 kr., 76 strank vzdignilo 12016 gld. 37 kr. in 27 strankam se je izplačalo posojil 31.550 gld.

Razne stvari.

Na Dunaju so otvorili dne 9. maja mesino železnico. Na tisoče je bilo navzočega občinstva. Prišel je tudi cesar Franc Jožef s petimi nadvojvodi in odličnim spremstvom. Blagoslovil je železnico kardinal nadškof dr. Gruscha, po sv. maši, katero je opravil v posebnem šotoru. Nagovoril je cesarja župan dr. Lueger. Nato se je cesar z vso odlično gospodo peljal po novi železnici okoli Dunaja in izstopil v Alserstrasse. Igrala je vojaška godba in vse je cesarja veselo pozdravljalo.

Vsak avstrijski častnik bode imel letos lahko 14 dni dopusta, da obiše jubilejno razstavo na Dunaju. Bog ve, če bode to dovoljeno tudi uradnikom.

Nesreča. V Berlinu se je porušila te dni neka štirinadstropna hiša in sicer vsled eksplozije. Eksplozija je nastala v sobi študenta Hahna. Sodi se, da je eksplozija nastala tako, da je dijak prižgal kak plin. Isti se je namreč mnogo bavil s kemijo. Dijak je ostal mrtev na licu mesta, neka druga oseba pa je močno ranjena. Drugi stanovalci so bili zbrani v družbi v nekem spodnjem prostoru hiše. Po eksploziji je nastal ogenj. Nekateri ljudi so gasilci rešili skozi okno.

Mravlje škodujejo drevesom in končujejo cvetje. Pregarjajo se mravlje, če se okoli debela na tleh položi peteršilja ali krebulje, ali če se natrosi v kolobar pepela, čez katerega mravlje težko koracajo.

V Splitu gostuje češka opera iz Plzna ter žanje lepih uspehov.

Slovenske opere bodo na svetovni razstavi v Parizu peli Čehi in Rusi.

Vereščaginovo izložbo slik v Zagrebu je posetilo 11.000 plačajučih oseb in 4000 oseb, ki so imele prost vstop.

Duhovščina na Češkem. Med duhovščino je 3260 Čehov in 1151 Nemcev. Med bogoslovci je 399 Čehov in 113 Nemcev. Nemški listi se jezijo, da je tako malo nemških bogoslovcev. Ni čudo, saj Nemci povsod lahko dobijo kruh, ker v vseh drugih stanovih izpodrivajo Slovane s pomočjo vlade.

V Mostaru snujejo „Hrvatsko tiskarno na delnice“.

Kazen božja. Hrvatski časopisi poročajo, da so na veliki petek blizu Lobora zarubili neki ubogi kmetici kravico. Revica je prosila s solzami v očeh, naj se je usmilijo radi Jezusa, ki leži v grobu. Na to je neki M. F. preklel grob in Jezusa, ki je v grobu. Od te ure mož ne more več govoriti.

Hrvatsko narodno gledališče v Zagrebu pretresajo številne krize. „Slovenski List“ je že javil, da se s 1. junijem poslovi od hrvatskega gledališča odlični umetnik Slovenec g. Ignacij Borštnik, ker mu uprava daje premalo posla. Hrvatsko gledališče zgubi baje tudi Zvonimira Freudenreicha in prvega baritona Vulakoviča. Vulakovič je hrvatski operi skoro nenadomestljiv. Ž njim gre tudi ravnatelj opere Nikola Faller. V pokoj stopi dalje artistički ravnatelj Adam Mandrovič, igravec Dimitrijevič pa prevzame urejenje novega gledališča v Sarajevu. „Obzor“ obupno vsklika: „Dakle uz Mandroviča, Cammarota, Grunda i Borštника izgubimo još i Dimitrijeviča? Tko nam onda još preostaje?“ Poslavlja se pa od hrvatskega gledališča tudi duša njegova — intendant dr. Miletič in ž njim desna njegova roka dramaturg dr. Andrič. To so veliki udarci za hrvatsko gledališče in hrvatsko prosveto. Hrvatsko časopisje se boji, da bode novemu intendantu odkazana pot, ki ne bo ogovarjala hrvatski narodni prosveti. Nedavno so se predstavljale tri hrvatske novitete v jednom dejanju: dve od prof. Millera in jedna od Srgjana pl. Tuciča.

V Olomucu se zgradi „prva tovarna za sladišče in šokolado čeških kupcev na Moravskem“ na akcije po 50 gld.

Nadina Slavjanska je sestavila nov, skrbno izšolan pevski zbor, ki šteje 37 oseb (moških, ženskih in otrok). Od 1. avg. 1897 do 1. marca 1898 je dala kakih 200 koncertov v Nemčiji, Holandiji, Belgiji, Franciji in Španiji. Sedaj koncertuje po Češkem, v Galiciji, po letu hoče prepotovati Kavkaz in Sibirijo.

Grozna toča je pobila dne 5. t. m. dubrovniško okolico v Dalmaciji. Šla je 20 minut. Srednja zrna so bila debela kakor jajca, najdebelejša pa kakor moške pesti. Vse je po vrhovih okleščeno in razdejano, po hišah je pobitih na tisoče šip in jadra na ladjah so preluknjana. Narod je obupan.

Slovenskemu narodu.

Ponosni smo Slovenci na prirodne lepote naše domovine. Ponosni smo na svoj jezik, ki sega s svojimi divnimi oblikami daleč tja v one čase, ko sta sveta brata Ciril in Metod oznanjala Slovenom veličja božja v domači besedi. Ponosni smo na nepregledno število junakov, ki so umirali za cesarja in domovino na bojnem polju. Ponosni smo na veleume, ki so se proslavili v raznih vednostnih strokah. Ponosni smo na vse tiste može, ki so s svojim vzornim delovanjem in z uma svetlim mečem omogočili, da se sedaj naš narod po pravici lahko prišteva prosvetljenim narodom.

Položi na skudelico svetovne kulturne tehtnice poezije doktorja Franceta Prešerna, in nepristranski sodnik mora reči: Slovenski narod je zbok teh poezij vreden drug velikim kulturnim narodom.

Doktor France Prešeren — naš slavec, ki si opeval v nedosežnih pesmih ljubezni sladkost in njene britkosti, — naš Orfej, ki so Te ne besa poslala „otajat Krajna našega sinove, njih in Slovencev vseh okrog rodove z domačmi pesmam“, — naš voditelj, ki si „nam srca vnel

na čast dežele, mej nami potolažil razprtije in spet zedinil rod Slovenšč'ne cele“, — propovednik Slovanstva, oznanujoč nam, da „največ sveta otrokom sliši Slave“, — prorok naš, ki si kakor Jeremija lil solze domovinske ljubezni radi naše tožne minolosti videč, kako „na tleh leže Slovenstva stebri stari, ječe pod težkim jarmom sini Slave“ ter v duhu gledajoč, kako „vremena Kranjcem bodo se zjasnile, jim mil'še zvezde, kakor zdaj sijale“, — doktor France Prešeren, stvaritelj našega lepega slovstva, naš veliki, neprecenljivi pesnik, na Tebe je ponosen naš narod!

To je pokazal, ko ti je l. 1852. postavil na grob kameniti spomenik. To je razodel l. 1872., ko je odičil Tvojo rojstveno hišo s spominsko ploščo. To je osvedočil, ko je proslavil Tvoj spomin z obeliskom, dvigajočim se na obali Blejskega jezera, katerega krasoto si tako vneto opeval. To je pokazal, ko je eno najživahnejših ulic ljubljanskega mesta imenoval s Tvojim slavnim imenom. Davnoletna namera pa, katere uresničenje pričaj vsemu voljnemu svetu, kako se slovenski narod ponaša s svojim ljubljencem doktorom Francetom Prešernom in kako mu je hvaležen, se — žal — dosedaj ni še izvela — namera, da bi se našemu največjemu pesniku postavil dostojen spomenik v slovenskem stolnem mestu — v beli Ljubljani.

Dne 8. februarja prihodnjega leta poteče petdeset let, odkar v zemlji domači njegovo truplo leži. Dne 3. decembra l. 1900. pa mine sto let, odkar se nam je porodil doktor Prešeren na visokem Gorenjskem, v okolici slovenskega raja.

Rojaki, v spomin njegove stoletnice naj se dvigne na enem ljubljanskih javnih trgov bro-nast spomenik doktorju Francetu Prešernu, dvigne naj se mu v Ljubljani, ki je mati „zemlje slovenske, predrage dežele“, v onem mestu, kjer je naš ljubljani pesnik preživel največji del svojega življenja, kjer je zložil svoje najlepše pesmi.

Slovenski narod, tvoje lepo slovstvo — sad XIX. stoletja — sloni na Prešernu; lepše ne moreš skleniti stoletja svojega narodnega in slovstvenega vstajenja, kakor če z dostojnim spomenikom poslaviš svojega pesnika velikana.

Rojaki, izkažite se radodarne, da se uresniči l. 1900. ta naša plemenita namera!

Slovenke, vašo lepoto je opeval dr. France Prešeren, nabirajte zlasti ve darove za njegov spomenik!

V Ljubljani, dne 7. maja 1898.

Odbor za nabiranje prispevkov za Prešernov spomenik.

J. Lozar,
Ljubljana, Mestni trg št. 7,
priporoča svojo zalogo

kolesarskih joplčev (sweaters), srajc belih in raznobojnih, čepic, pasov, nogavic, dokolenic, zavratnic, ovratnikov, zapestnic, telovadskih hlač, jopic, čevljev in drugih potrebsčin.

Cene zmerne! 50 (3-1)

Vnanja naročila izvršujejo se s povratno pošto.

Splošno priznано

je kot najboljše odvajalno in prebavljivo sredstvo

Sagrada Malaga-vino.

Cena 1 vel. stekl. 1 gld. 20 kr. Dobiti je v deželni lekarni pri Mariji Pomagaj M. Leustek v Ljubljani. 51 (1)

Resljeva cesta št. 1, poleg mesarskega mosta.

☛ Telefon št. 68. ☛

Družico, vrlo gospodinjo, išče

dobro situiran obrtnik v Ljubljani in hišni posestnik v najboljši dobi. Slovenke, gospodične in vdove brez otrok, strogo krščanskega mišljenja, v starosti 25 do 35 let, s primerno imovino, imajoče smisel in veselje do zadovoljnega gospodinjanskega življenja, naslovijo naj pisma pod „Domača sreča 109“, katere bode oddajala pošta le proti izkazu inseratnega lista. Diskrecija zamčena pod častno besedo. 48 (3-2)

Prečastiti duhovščini, cerkvenim predstojnikom in dobrotnikom priporoča podpisani

svoje lepe izdelke
cerkvenih posod in orodja.

Že izgotovljene reči, katerih imam veliko v zalogi, n. pr.: več monštranc, kelihov, svečnikov, kandelabrov, lestencev itd., prodam 20% nižje od prejšnje cene.

Vsako novo naročilo ali popravilo, pozlatenje, posebrenje, poniklanje itd. se bode zanesljivo dobro in v kratkem času izvršilo. 49 (30-2)

Proračune in načrte naredim brezplačno. — Na ogled pošljem izgotovljene izdelke franco.

Z največjim spoštovanjem

Leop. Tratnik,

pasar-srebrar,

Ljubljana, sv. Petra cesta št. 27.

Alojzij Večaj,

pečarski mojster v Ljubljani,

Opekarska cesta št. 61.

priporoča svojo izborno zalogo vsakovrstnih

pečij iz glinaste snovi

od najpriprostejših do najfinejših rujave, zelene ali bele barve. Izdeluje na željo tudi peči v poljubni drugačni barvi.

Natančno izvršuje naročila na štedilnike ter jamči za vse svoje izdelke jedno leto.

— Cene nizke. — 8 (52-11)

Prej **Albert Robida** Prej M. Učak M. Učak

v Ljubljani, Rožne ulice št. 5

26 (25-10) izvršuje po najnižjih cenah

sobna slikarska dela

v vsakem slogu in ima tudi na blagovoljni ogled veliko zbirko najnovejših vzorcev. — Dela na deželi se vzprejemajo ob vsakem času. — Priporoča se posebno za slikanje cerkev in kapel. — Naročajo se dela lahko tudi pismenim potom.

Ivan Kregar,

izdelovatelj cerkvenega orodja in posode, v Ljubljani, Poljanska cesta št. 8, poleg Alojzijevišča,

priporoča se preč. duhovščini, cerkvenim predstojništvom in podpirateljem domače umetnosti v najnatančnejše izdelovanje

monštranc, ciborijev, kelihov, tabernakljev, svečnikov, lestencev,

križev ud. 20 (6)

iz najboljše kovine po poljubnem slogu in po nizki ceni.

Za spomlad in stavbeno dobo!

Vse kar treba pri kmetijstvu, popravljanju in zidanju hiš.

Orala, brane, lopate, motike, krampe, vile, vsakovrstne žage, pile, lonci (železohti in ploščevinasti), nagrobni križi, različna mizarska tesarska, ključavnica, čararska, kovarska in usnjarska orodja. Štedilniki, peči, kovano in valjano železo, vsakovrstno kuhinjsko orodje, kovanja za okna, vrata in cele hiše. Železniške šine za oboke,

Zaradi opustitve trgovine

oblastveno dovoljena 42 (4)

popolna razprodaja vsakovrstne železnine

po tovarniških cenah.

Najlepša prilika gospodom trgovcem vsakovrstno železino najceneje si naročiti.

Andr. Druškovič

železarija, Mestni trg št. 9 10.

cement, štorje za stropce, dratence in drat, vsakovrstne tehtnice, vsakovrstna ploščevina: mesingasta, pakfonasta, bakrena, oinkasta, bela in črna in pocinkana. Trombe za vodo in gnojnice; svetilke za vozove; različna kovanja za košice. Ključavnice, mesingaste kljuke, pante in zapahe, pletene omare in pipe za pivo ud. itd. itd.

VIZITNICE J. Blasnikova tiskarna.

priporoča

Zarezano strešno opeko

(Strangfalz-Dachziegel)

prešano opeko za zid

navadno opeko za zid

33 ponujata

po izdatno znižanih cenah

Knez & Supančič

tovarna za opeko v Ljubljani.

F. P. VIDIC & Co. v Ljubljani

ponujajo po najnižjih cenah vsakokoli množino

zidarske opeke,

zarebane strešne opeke

(Strangfalzziegel)

(izdelane iz najbolj znane Vrhniske gline) z zraven spadajočo

stakleno zarezano opeko in strešnimi okni iz vlitega železa

lončene peči in štedilnike

(lastnega izdelka)

42 (3-4)

Roman - cement

Dovški Portland-cement

kakor vse v stavbinsko stroko spadajoče predmete.

Najnižje cene!!!

Trnkóczyja
ustna voda
steklenica 50 kr.

Trnkóczyja
prašek za zobe
skatljica 30 kr.

kakor tudi

vse medicinično-kirurģične in pharmaceutične preparate, specialitete itd., dietična sredstva, homeopatična zdravila, medicinska mila, parfumerije itd. itd.

priporočajo in razpošiljajo na vse strani 27 (12-6)

lekarniške tvrdke:

Ubald pl. Trnkóczy v Ljubljani na Kranjskem,
Viktor pl. Trnkóczy na Dunaju, Margarethen,
Dr. Oton pl. Trnkóczy na Dunaju, Landstrasse,
Julij pl. Trnkóczy na Dunaju, Josefstadt,
Vendelin pl. Trnkóczy v Gradcu na Stajarskem.

➔ Pošiljatev z obratno pošto. ➔

Ignacij Čamerik

kamnosek,

v Ljubljani, Poljske ulice 28.

Priporoča se prečastiti duhovščini za vsa

kamnoseška cerkvena dela

oltarjev, prižnic, obhajilnih miz i. t. d.

Ima tudi lepo zalogo raznovrstnih

nagrobnih spomenikov

36 (24-5)

preskrbljuje na željo cele raket.

Priporoča se tudi stavbinskim mojstrom in hišnim posestnikom za vsa stavbinska dela iz trdega kraškega kamna, katera točno, solidno in po nizkih cenah napravi.

Brezplačno izdeluje narise, napravlja obrise za cerkvena in stavbinska dela.